

Brüsszel, 2014.1.22.
COM(2014) 14 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

az európai ipar „reneszánszáért”

{SWD(2014) 14 final}

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

az európai ipar „reneszánszáért”

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió történetének eddigi leghosszabb recessziójából van felépülőben. Az EU28-országok GDP-je 2013 harmadik negyedében 0,2%-kal növekedett. Az üzleti hangulat és a bizalmi indexek terén tapasztalható javulást azt sugallja, hogy a strukturális reformok, a makrogazdasági irányítás javítása és a pénzügyi ágazatban tett intézkedések sikeresen stabilizálták Európa gazdaságát. Az EU jó úton halad, de a javulás továbbra is szerény ütemben zajlik, a Bizottság 1,4%-os GDP-növekedést jelez előre az EU28-országok esetében 2014-re, a munkanélküliségi rátára vonatkozó előrejelzés pedig 11% körül van az elkövetkező két év tekintetében. Ez az oka annak, hogy **a növekedés és a versenyképesség elősegítése a Bizottság és az EU-tagállamok számára fő prioritássá vált a javulás határozottabbá tétele és az Európa 2020 stratégia céljainak elérése érdekében.**

A válság rávilágított a reálgazdaság és egy erőteljes ipar fontosságára. Az ipar kapcsolatai Európa gazdasági szerkezetének többi részével jóval túlnyúlnak a gyártáson, kiterjedve az azt megelőző nyersanyag- és energia biztosításra, valamint az azt követő üzleti szolgáltatásokra (pl. logisztika), fogyasztói szolgáltatásokra (pl. a tartós áruk értékesítés utáni szolgáltatásai) vagy a turizmusra. Az ipari tevékenységek egyre gazdagabb és összetettebb értékláncok szerves részei, amelyek összekapcsolják a vezető nagyvállalatokat és a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) a különböző ágazatokon és országhatárokon át.

Ezen ipari tevékenységek **gazdasági jelentősége** sokkal nagyobb annál, mint amit a gyártás GDP-részesedése sejtet. Az iparból származik Európa kivitelének több mint 80%-a, valamint a magánkutatás és -innováció 80%-a. A magánszektorbeli munkahelyek közel egynegyede az iparban van, gyakran magasán képzett munkaerőt alkalmazva, míg a gyártás minden egyes új munkahelye 0,5-2 munkahelyet teremt más ágazatokban¹. **A Bizottság úgy véli, hogy egy erőteljes ipari alap kulcsfontosságú szerepet játszik majd Európa gazdasági felépülésében és versenyképességében.**

Összességében elmondható, hogy az uniós ipar bizonyította stressztűrő képességét a gazdasági válság során. Világvezető a fenntarthatóság terén, és 365 milliárd EUR többletet hoz létre a gyártott termékek kereskedelme során (naponta 1 milliárd EUR),² amelyet

¹ Rueda-Cantuche, José M.^a, Sousa, N^b., Andreoni, V^a. és Arto, I^a. „The Single Market as an engine for employment growth through the external trade” (Az egységes piac a külkereskedelem révén a foglalkoztatás növekedésének motorja), Közös Kutatóközpont, IPTS, Sevilla, 2012. E közleményben a „gyártás” alatt a NACE Rev. 2. rendszer szerinti C. szakaszában és 10–33. ágazatban foglaltak értendők. Az „ipar” a tevékenységek egy tágabb körét jelenti, beleértve a bányászatot és külszíni fejtést, valamint az energiával kapcsolatos tevékenységeket is.

² Az európai kereskedelmi statisztikákon alapuló becslés. Ez a számadat csak a gyártott termékekre vonatkozik, ennél fogva nem foglalja magában az energia- és nyersanyag kereskedelmét, ahol az EU negatív kereskedelmi mérleggel rendelkezik.

elsősorban néhány magas és közepes technológiaigényű ágazat generál. Idetartozik a gépjárműipar, a gépgyártás, a gyógyszeripar, a vegyipar, a repüléstechnikai ágazat, az űripar, a kreatív ipari ágazatok, valamint a legmagasabb színvonalú árucikkek előállítására számos egyéb ágazatban, köztük az élelmiszeriparban.

A válság azonban súlyos örökséget hagyott maga után: 2008 óta 3,5 millió munkahely szűnt meg a gyártásban, melynek GDP-hez való hozzájárulása 15,4 %-ról 15,1 %-ra esett vissza az elmúlt évben³, miközben az EU termelékenysége folyamatosan romlik versenytársainkéval összehasonlítva.

A Bizottság által a közelmúltban kiadott két közlemény⁴ számos olyan gyengeséget azonosított, amely gátolja a növekedést. A belső kereslet továbbra is gyenge, ami aláássa az európai vállalatok otthoni piacait és visszafogja az EU-n belüli kereskedelmet a válságot követően. Az **üzleti környezet** javult az Unió egészében, de a fejlődés továbbra is egyenetlen. A rugalmatlan közigazgatási és szabályozási környezetek, egyes munkaerőpiacok merevsége és a gyenge integráció a belső piacon továbbra is visszafogja a cégek, különösen a kkv-k növekedési potenciálját. **A kutatásba és az innovációba irányuló beruházás** szintje még mindig nagyon alacsony, ami szintén kerékkötőként hat az ipar oly régóta esedékes korszerűsítésére, és rontja az EU jövőbeli versenyképességét. Az uniós cégeknek a vezető versenytársaink többségénél tapasztaltnál magasabb **energiaárakkal** kell szembenéznie⁵, valamint nehézségekben ütköznek olyan **alapvető inputokhoz való hozzáférés** terén, mint például a nyersanyag, a képzett munkaerő és az elfogadható feltételek mellett kínált tőke.

Ebben az összefüggésben a Bizottság egy integrált iparpolitikai megközelítés kialakítására törekedett, amit vázolt a 2010-es és 2012-es iparpolitikai közleményekben⁶, majd az európai szemeszter keretében a növekedés javítására vonatkozó ajánlásokat fogalmazott meg a tagállamok számára. E szakpolitikai kezdeményezés európai és nemzeti szintű **teljes körű végrehajtása** döntő fontosságú a jövőbeni versenyképességünk biztosításához és a növekedési potenciálunk növeléséhez. Ahhoz, hogy hatékonyak legyenek, a szakpolitikai intézkedéseknek megfelelően összehangoltaknak és következeteseknek kell lenniük, a regionális szinttől egészen az uniós szintig.

³ Érdemes megemlíteni, hogy míg egyes országokban (Szlovákia, Litvánia, Ausztria, Németország és Hollandia) a gyártás részesedése a GDP-ben emelkedett 2007 óta, addig a többi országban visszaesett az aránya.

⁴ Európai versenyképességi jelentés, 2013: „Towards knowledge-driven Reindustrialisation” (A tudásalapú újraparositás felé) a http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/european-competitiveness-report/files/eu-2013-eur-comp-rep_en.pdf címen, és a „Member States Competitiveness Performance and Implementation of EU Industrial Policy” (A tagállamok teljesítménye a versenyképesség terén és az uniós iparpolitika végrehajtása) dokumentum a http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/scoreboard-2013_en.pdf címen.

⁵ A külső versenytársakkal (amelyek közül a legfontosabb kivétel Japán) összevetve az árkülönbség az elektromos áram és a gáz esetében egyaránt növekszik.

⁶ COM(2012) 582 végleges „Erősebb európai ipart a növekedés és a gazdasági fellendülés érdekében” (2012.10.10.) és COM(2010) 614 végleges „Integrált iparpolitika a globalizáció korában. A versenyképesség és fenntarthatóság középpontba állítása” (2010.10.28.) Számos tagállam, köztük Franciaország, Spanyolország, Németország vagy az Egyesült Királyság az elmúlt évek során szintén meghatározott nemzeti vagy regionális szintű iparpolitikákat vagy stratégiákat.

E közlemény a Bizottság iparpolitikai prioritásait határozza meg az Európai Tanácsban zajló, témába vágó megbeszélésekhez való hozzájárulásként. Az éves növekedési jelentésre épít, áttekinti a már végrehajtott lépéseket, és bizonyos új lépéseket javasol e prioritások elérésének felgyorsítására. A jelentés bemutatja, hogy az iparpolitika és az egyéb uniós szakpolitikák miként fonódnak össze egyre jobban, amint az már az iparpolitikai kiemelt kezdeményezéssel kapcsolatos, 2010-es közleményben is megállapításra került, és érveket sorakoztat fel amellet, hogy miért kell az iparpolitikai szempontokat továbbra is széles körűen érvényre juttatni. Legfőképpen azonban ez a közlemény hangsúlyozza az iparpolitika teljes körű és hatékony végrehajtásának fontosságát az Unióban, valamint ennek megkönnyítésére törekszik.

A versenyképesség javítását szolgáló reformok végrehajtásában a tagállamoknak döntő szerep jut. Az olyan új eszközök létrehozásával, mint a „Partnerség a növekedésért, a munkahelyteremtésért és a versenyképességért” az említett reformokat sokkal hatékonyabban végre lehet hajtani⁷.

2. INTEGRÁLT, EGYSÉGES EURÓPAI PIAC: A VÁLLALKOZÁSOK ÉS A TERMELÉS SZÁMÁRA VONZÓ KÖRNYEZET MEGTEREMTÉSE

Az EU gazdasági sikerének továbbra is a belső piac a központi eleme. Az 1980-as évek közepén a belső piac megváltoztatta az európai gazdaság perspektíváit, és most, a válságot követően hasonló szerep jut neki az uniós gazdaság felélénkítésében és abban, hogy vonzóbbá tegye az Uniót az ártermelés és a szolgáltatások számára.

A belső piac az uniós vállalatok számára egybefüggő nagy hazai piacot kínál, ahol a csökkentett inputköltségeknek köszönhetően javul a termelékenység, hatékonyabbak az üzleti folyamatok, és fokozottabb mértékben megtérül az innováció. De a belső piac még mindig jelentős növekedési potenciállal rendelkezik, és további egyszerűsítése fokozhatja a gazdaság hatékonyságát. A belső piac elmélyítése gyorsabb technológiai változást eredményezhet. Az uniós cégek regionális és átfogó értékláncokba való szoros integrálása kulcsfontosságú a termelékenység javításához. A megfelelően megtervezett, kellő időben bevezetett európai szabványok felgyorsítják az innovatív megoldások terjedését, és a szellemi tulajdonjogok terén elért uniós reformok szintén ösztönzik majd a kreativitást és az innovációt. Azonban a belső piac teljes potenciáljának kiaknázásához az infrastruktúra-hálózatok hatékonyabb integrálása, az árukra és szolgáltatásokra vonatkozó szabályok hatékonyabb végrehajtása és egyszerűsítése, valamint egy előre kiszámítható, stabil szabályozási keretrendszer, továbbá modern és hatékony közigazgatás szükséges.

⁷ A tagállamok által közösen elfogadott szerződéses megállapodások segítenek az iparpolitika releváns szempontjainak érvényesítésében, és tükrözik az Európai Tanácsnak a tagállamok és az euróövezet gazdasági helyzetére vonatkozó közös elemzésében az országspecifikus ajánlások alapján meghatározott gazdaságpolitikai prioritásokat.

2.1. A hálózatok integrációjának végrehajtása: információs hálózatok, energia és közlekedés

A belső piac integrált infrastruktúra nélkül nem képes zökkenőmentesen működni. A második egységes piaci intézkedéscsomag négy intézkedést javasolt a tengeri, légi és vasúti közlekedés fejlesztésének elősegítésére, valamint egy olyan kezdeményezést, amely az európai energiapiacok liberalizálását és integrálását célzó harmadik energiapiaci jogszabálycsomag végrehajtását és érvényesítését volt hivatott javítani. 2013 elején a Bizottság javaslatot tett a negyedik vasúti jogszabálycsomagra, hogy egyszerűbbé tegye a vasúti szolgáltatók számára az uniós piacra való belépést és az ott folytatott tevékenységet⁸. A tengeri ágazatra vonatkozóan a Bizottság 2013 júliusában terveket fogalmazott meg a hajókat érintő vámformaságok egyszerűsítésére, a bürokrácia csökkentésére, a kikötőkben elszendvedett késedelmek lerövidítésére és az ágazat versenyképesebbé tételére vonatkozóan. A Bizottság emellett fellép azért is, hogy az egységes európai égboltra vonatkozó tagállami kötelezettségeket érvényesítse⁹. **Ezeknek a kezdeményezéseknek az elfogadása, teljes körű végrehajtása és/vagy érvényesítése jelenleg késedelmet szenved.**

Az energia belső piacának liberalizálásához egyaránt szükséges a jogi keret minden tagállam általi teljes körű végrehajtása és az integrált **energiahálózatok**, amelyek előmozdítanak a belső piacon belüli versenyt és csökkentenék az európai vállalatok energiaköltségeit. Jelentős beruházások szükségesek ahhoz, hogy az európai energia-infrastruktúrát korszerűsíteni lehessen, az elszigetelt energetikai rendszereket összekapcsolva lehetséges legyen a belső piacon belüli energiaáramlás, és az uniós ipar élhessen a biztosabb ellátás és az alacsonyabb árak jelentette előnyökkel¹⁰.

Az uniós infrastruktúrának meg kell felelnie a társadalmi igényeknek és tükröznie kell a technológiai változást. A **tiszta üzemű gépjárművek és vízi járművek** megjelenése kulcsfontosságú kihívás az uniós ipar számára, amely próbálja megőrizni versenyelőnyét. Az ilyen fejlődés egyaránt függ az új technológia kínálatától és a felhasználók számára szükséges

⁸ A csomag fontos lépés egy működő egységes európai vasúti térség létrehozásához, ahol a szabványosított vonatok és vasúti alkotóelemek fokozatosan felváltják az egyedi vasúti járművek széles körét, a vasúti járművek engedélyezési eljárásai pedig áramvonalasításra kerülnek. The Shift2Rail közös vállalkozás támogatja majd ezt a folyamatot az állami és magán alapok összevonásával, hogy felgyorsítsa az új technológiák és megoldások kifejlesztését és telepítését.

⁹ A közúti fuvarozási ágazatban a piac további megnyitásához hatékonyabban kell érvényesíteni a piacrajutási rendelkezéseket. A közúti fuvarozás biztonsági és műszaki szabályainak harmonizálása már megtörtént, megteremtve az alapot az ágazat esetleges uniós szintű liberalizálásához.

¹⁰ 2013. október 14-én a Bizottság elfogadta 248 kulcsfontosságú energiainfrastruktúra-projekt listáját, amelyek – a transzeurópai energiaipari infrastruktúra (TEN-E) új iránymutatásai alapján – gyorsabb és hatékonyabb engedélyezési eljárás és továbbfejlesztett szabályozási kezelés előnyeit élvezhetik majd. Továbbá a Tanács és az Európai Parlament 2013 decemberében megállapodott az **Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz** (Connecting Europe Facility, CEF) létrehozásáról; ennek a 33,2 milliárd EUR értékű alapnak az a célja, hogy finanszírozza és vonzóbbá tegye az európai közlekedési, energia- és digitális hálózatok javítására irányuló beruházásokat. A CEF hozzájárul majd a nagy teljesítményű, környezeti szempontból fenntartható és egymással csatlakoztatott hálózatok létrehozásához Európa szerte. A CEF keretében 5,85 millió EUR-t irányoztak elő a transzeurópai energia-infrastruktúrára a 2014–2020-as időszakra; az összeg hozzájárul majd az Unió energiarendszerének piaci integrálásához és az ellátás biztonságához.

infrastruktúra telepítésétől. Az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának bevezetéséről szóló irányelvjavaslat¹¹ elfogadása nyomán a tagállamoknak kötelező lesz legalább egy minimális lefedettséget biztosítani az alternatív üzemanyagok infrastruktúrája terén, amelybe a szabványos interfészekkel kialakított elektromos töltőállomások is beletartoznának.

A Bizottság felkéri a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy 2014 elején fogadja el ezt a javaslatot.

Az Európai Tanács 2013. októberi ülése következtetéseiben megállapítottak szerint a digitális termékek és szolgáltatások igen fontosak az európai ipar fejlesztéséhez. A kommunikációs szolgáltatások támogatása érdekében a Bizottság 2013 szeptemberében az egységes távközlési piacot érintő ambiciózus programot javasolt, amelynek célja a beruházás előmozdítása és intézkedések megtétele az Unióban tapasztalható szabályozási töredezettség további csökkentésére, ugyanakkor a verseny előmozdítása a szélessávú szolgáltatások nyújtása terén.

Az infrastruktúra-fejlesztéseken túlmenően az **információs és kommunikációs technológiák** konvergenciája az energia- és logisztikai hálózatokkal új lehetőségeket és kihívásokat teremt az ipar számára. A kihívás a vállalkozások tevékenységeinek támogatásához szükséges biztonsági szinttel és stressztűréssel rendelkező, a digitális technológiákkal kompatibilis hálózatok bevezetésében rejlik. E változások hatása most kezd megmutatkozni, és piaci lehetőségeket nyit meg, különösen a kulcsfontosságú alaptermotechnológiák esetében. Az intelligens hálózatok kialakításához szükség lesz egy a célnak megfelelő szabályozási keretre is, valamint a megfelelő együttműködési szabványok kifejlesztésére. Az EU tagállamok, a régiók és az ipar egyaránt szerepet játszanak az üzleti folyamatok digitalizálásának elősegítésében és a digitális menetrend ipari dimenziójának kialakításában.

Az űrinfrastruktúrák és a kapcsolódó ipari és szolgáltatási alkalmazások az ipari versenyképesség potenciális javítását, növekedést és munkahelyek létrehozását ígérik. Az EU jelentős szerepet játszik ezen a területen, mivel az űrprojektek magas költsége gazdaságosabbá teszi a tagállamok számára a beruházásaik egyesítését és az azokból fakadó lehetőségek közös kiaknázását. A tagállamokkal és a külön erre a célra létrehozott szervezetekkel és ügynökségekkel (mint például az Európai Űrügynökség és az Európai GNSS Ügynökség (GSA)) együttműködésben a Bizottság a következő többéves pénzügyi tervezési keret során kiegészíti vezető projektjei, a Galileo és a Copernicus űrinfrastruktúráját. Szabályokat fog javasolni azok kereskedelmi kiaknázásának technológiai és szabályozási feltételeinek megteremtésére.

A Bizottság felkéri a Tanácsot és a Parlamentet, hogy kitüntetett figyelemben részesítse, a Bizottság által előterjesztett javaslatok alapján fogadja el és hajtsa végre a fent

¹¹ Az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának bevezetéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslat, COM(2013) 18 final, 2013.1.24.

említett intézkedéseket és jogszabályokat az uniós információs, energia-, közlekedési, űr- és kommunikációs hálózatok tekintetében .

Ezen infrastruktúrák létrehozásának késleltetése gátolja a jövőbeni versenyképességünket. Mivel a jelenlegi gazdasági környezet nem kedvez a hosszú távú beruházásoknak, a Bizottság továbbra is **projektkötvényeket** alkalmaz majd ezen infrastruktúra-projektek finanszírozásának megkönnyítésére.

2.2. Az áruk és szolgáltatások nyitott és integrált belső piaca

A Bizottság az első és második egységes piaci intézkedéscsomagon keresztül az EU egészében új lendületet adott a piaci integrációnak és most arra kéri fel a jogalkotókat, hogy fogadják el az ezekben foglalt javaslatokat, különösen az olyan kezdeményezésekre vonatkozókat, mint például a piacfelügyeleti és termékbiztonsági jogszabálycsomag.

A Bizottság továbbra is aktívan dolgozik az akadálymentes árupiac előmozdításán. Az ipari áruk belső piacának felülvizsgálata szerint az ipari áruk belső piaca megfelelő¹². Kialakítása az ipar javát szolgálta, és a helyben gyártott áruk Unión belüli kereskedelme élénkült az évek során.

A zöld termékek egységes piacára vonatkozó kezdeményezés különböző intézkedéseket javasol az ilyen termékek szabad forgalmával kapcsolatos problémák leküzdésére¹³. Ha azonban a tagállamok nem tesznek további lépéseket a jelenlegi keretrendszer végrehajtására, akkor az üzleti tevékenység továbbra is szükségtelenül magasabb költségekkel és költségkülönbségekkel fog szembesülni, és ezek vélhetően csak nőni fognak. A Bizottság gondoskodni fog a harmonizáció érvényesítéséről, és ami még ennél is fontosabb, **a hatályos jogi keret végrehajtására és érvényesítésére fog összpontosítani**, hogy megkönnyítse a kkv-k számára a belső piacon való részvételt.

„Az ipari termékek belső piacának jövője” című közlemény olyan intézkedéseket mutat be, amelyekkel fokozottabb mértékben lehet integrálni a belső piacot a meglévő szabályozási keret ésszerűsítése révén. Annak érdekében, hogy valamennyi vállalat egyenlő bánásmódban részesüljön az ipari termékek belső piacán, a Bizottság egy olyan jogalkotási tervet kidolgozását is fontolóra veszi, amely optimalizálná és összehangolná azokat a gazdasági szankciókat, legyen szó közigazgatási vagy polgári jogi intézkedésekről, amelyeket az uniós harmonizációs jogszabályok be nem tartásáért rendelnek el. A kkv-k számára a belső piacon nyújtott támogatás megerősítése és a finanszírozáshoz való hozzáférésben nyújtott segítség továbbfejlesztése, a kkv-k energia- és erőforrás-

¹² A Bizottság közleménye: „Az ipari termékek belső piacának jövője”, COM(2014) 25 final, 2014.1.22.

¹³ Ez a kezdeményezés közös módszereket kínál a termékek és a szervezet környezeti teljesítményének mérésére. A termékekre vonatkozó összevethető és megbízható környezeti információk megadásával egyszerűbbé teszi az ilyen termékek piacainak integrálását az Unió egészében.

hatékonyságának javítása és a kkv-k innovációkezelési kapacitásának növelése érdekében érvényesítésre kerül az Enterprise Europe Network (vállalkozások európai hálózata).

Az ipar árukkal és szolgáltatásokkal egyaránt kereskedik. A szolgáltatásokról szóló irányelv teljes körű végrehajtása továbbra is fontos eleme Európa ipari versenyképességének. Egyértelmű az egyenlőtlenség az áruk és szolgáltatások piacainak integrációs szintje között, és ahhoz, hogy hatékonyan korszerűsíteni lehessen az ipart, mindenekelőtt **a szolgáltatások belső piacának működését kell tovább javítani**¹⁴.

Már sokat elértek, de a tagállamoknak további reformokat kell végrehajtaniuk, és egyes területeken javítaniuk kell a belső piaci szabályok végrehajtását. Az Európai Bizottság már 2012-es közleményében¹⁵ felszólította a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket, és a lehető legambiciózusabban hajtsák végre a szolgáltatási irányelvet, amely teljes körű végrehajtása esetén nagyban hozzájárulna a belső piac zökkenőmentes működéséhez, és különösen a kisebb és közepes méretű országok és a fogyasztók esetében hozna jelentős javulást. A versenyképesség növelésével elérhető teljes gazdasági nyereség az EU GDP-jének mintegy 2,6 %-át tenné ki. Az előrehaladás nyomán követésére az európai szemeszter keretében kerül sor, és a Bizottság párbeszédet alakított ki a tagállamokkal a politikai szinten megállapított célok elérése érdekében.

Az ipar versenyképességének a javára szolgál egy integráltabb belső szolgáltatási piac, különösen az uniós hozzáadott érték körülbelül 12 %-át képviselő üzleti szolgáltatások esetében. Ez jó példája annak, hogy az ipari versenyképesség szempontjainak egy-egy területen való érvényesítése az uniós gazdaság egészének versenyképességét növelheti. Az üzleti szolgáltatásokat megfelelően figyelembe kell venni az iparpolitikai stratégiák megtervezése és végrehajtása során. A 2012-es iparpolitikai közleményt követően a Bizottság 2013 elején létrehozott egy üzleti szolgáltatási magas szintű munkacsoportot. A további intézkedések szükségességét a Bizottság azt követően vizsgálja meg, hogy e csoport 2014 márciusában kiadja ajánlásait.

A nemrég aktualizált európai szabványosítási rendszert is folyamatosan figyelemmel fogja kísérni a tekintetben, hogy a gyorsan változó környezet függvényében mikor szorul újabb módosításra; így a rendszer továbbra is hozzá tud járulni Európa stratégiai céljaihoz, különösen az iparpolitika, a szolgáltatások, az innováció és a technológiai fejlesztések terén.

Emellett a hatékony szabványosítás és az EU immateriális javainak 50 %-át kitevő szellemi tulajdon védelme is létfontosságú az innováció elősegítése és az új technológiai területek fejlesztése tekintetében. **A Bizottság szoroson nyomon fogja követni a szellemi tulajdon-jogok szabványokban betöltött szerepéről folyó vitát, és mérlegelni fogja, hogy indítson-e külön kezdeményezést ebben a témakörben.**

¹⁴ Jelentés az egységes piac integrációjáról: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0785:FIN:HU:PDF>

¹⁵ A Bizottság közleménye: „Partnerség a szolgáltatások új növekedéséért 2012–2015”, COM(2012) 261 final, 2012.6.8.

2.3. Üzleti környezet, szabályozási keret és közigazgatás az Európai Unióban

Az EU versenyereje mindig is a szilárd és előre megjósolható intézményi környezeten, a minőségi infrastruktúrán, az erőteljes technológiai tudásbázison és az egészséges és képzett munkaerőn alapult. Európa az üzleti tevékenységek és az ipari termelés mindig is jó helyszínének számított, de jelenleg az a tendencia figyelhető meg, hogy egyre veszít a versenyképességéből a világ más régióival összevetve¹⁶.

Az a tény, hogy a belső piac (különösen a szolgáltatások tekintetében) nem teljes mértékben integrált, nagyon visszafogja a termelékenység javulását. Európa összességében nem képes kellő mértékben alkalmazkodni a változó körülményekhez. A közigazgatási terhek és a bonyolult szabályozás megszüntetése túl lassan és egyenetlenül zajlik, és egyes munkaerő-piacok nem elég rugalmasak. A pénzügyi válságot követően a tőkeáttétel csökkentése továbbra is kihat az üzleti hangulatra, és visszatartja a további beruházásokat és az üzleti tevékenységhez nyújtott friss hiteleket, ami az uniós ipar korszerűsítésére is rossz hatást gyakorol.

A Bizottság rendszeresen nyomon követi az EU versenyképességi teljesítményét és üzleti környezetét, nevezetesen az európai szemeszter folyamaton és a EUMSZ 173. cikke szerinti tagállami versenyképességi jelentésen keresztül. A közelmúlt jelentései a javulás jeleiről számolnak be, ahogyan a strukturális reformok kezdenek hatni, de a fejlődés egyenlőtlenül oszlik meg a tagállamok között.

2014-től a tagállamok versenyképességéről, teljesítményéről és szakpolitikájáról szóló, az EUMSZ 173. cikke értelmében kiadott jelentéseknek nagyobb szerep jut abban, hogy értékeljék és egyértelműen összekapcsolják az üzleti környezetben bekövetkező javulás hatását a tagállamok tényleges versenyképességi teljesítményében tapasztalt javulással, és a jelentések ki fogják térni annak értékelésére is, hogy tagállami szinten milyen erőfeszítéseket tettek az ipari versenyképesség szempontjainak más szakpolitikai területeken való érvényesítése érdekében¹⁷.

Uniós szinten a Bizottság tovább javítja a jogalkotás és a szabályozási környezet színvonalát, hogy az megfelelőbb, stabilabb és kiszámíthatóbb legyen. A **Célravezető és hatásos szabályozási program (REFIT)** végrehajtása, valamint az üzleti szervezetek és az érdekeltek által meghatározott 10 leginkább megterhelő jogszabállyal kapcsolatos intézkedések nyomán egyszerűsödni fog az uniós joganyag, és csökkennek a vállalkozásokra háruló szabályozási terhek. A **versenyképességre gyakorolt hatás vizsgálata** teljes mértékben beépítésre került a Bizottság hatásvizsgálatába minden olyan főbb javaslat esetében, amely jelentős hatással

¹⁶ 2008-ban a Világbanknak az üzleti környezet minősége alapján felállított rangsorában nyolc tagállam szerepelt az első 20 helyezett között, közülük három az első tízben. 2013-ban csak 6 tagállam volt az első 20-ban, és kettő az első tízben.

¹⁷ Lásd a versenyképességgel foglalkozó 2013. december 2-3-i Tanács következtetéseit.

van a versenyképességre. Számos ágazatban került sor a **kumulatív költség-értékeléseket** vizsgáló felmérésekre (acél, alumínium), és egyéb ágazatokban is végrehajtásra kerül majd (pl. vegyipar és erdő alapú iparágak), hogy utólagosan megbecsülhető legyen a különböző nemzeti és uniós rendelkezések összes költsége az iparágakra. Az olajfinomító ágazat joganyagának **alkalmassági vizsgálata** 2014-ben zárul le. A jövőben a Bizottság átfogó felülvizsgálatnak veti alá minden főbb ipari értéklánc versenyképességét és szabályozási keretét, célravezetőségi vizsgálatokat és kumulatív költség-értékeléseket alkalmazva¹⁸.

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy tegyenek ehhez hasonló lépéseket nemzeti szinten, elősegítve azt, hogy a szakpolitikai törekvések az Unió egészében javítsák a versenyképességet. A Bizottság nyomon követi majd az előrehaladást ezen a területen.

Jelentős eltérések vannak a 28 tagállam között abban, hogy a közigazgatásuk hogyan viszonyul a magánszektorhoz. Annak lehetővé tételére, hogy minden tagállam bepillantást nyerhessen a többi tagállam tapasztalataiba, a Bizottság létrehoz egy kezdeményezést a **növekedésbarát közigazgatásra** vonatkozóan, amely kezdeményezés átfogó áttekintést ad a közigazgatás terén az EU egészében rendelkezésre álló legjobb gyakorlatokról, különös tekintettel az e-kormányzati eszközökre és a közbeszerzésre.

3. AZ IPAR MODERNIZÁLÁSA: BERUHÁZÁS AZ INNOVÁCIÓBA, AZ ÚJ TECHNOLÓGIÁKBA, A TERMELÉSI INPUTOKBA ÉS A KÉSZSÉGEKBE

Szűkös természeti és energia-forrásaikkal, valamint igényes társadalmi és környezetvédelmi céljaikkal az uniós vállalatok nem tudnak versenyezni az alacsony árú és rossz minőségű termékekkel. Az uniós vállalatoknak az innováció, a termelékenység, az erőforrások hatékonyság és a magas hozzáadott érték felé kell elmozdulniuk, hogy versenybe szállhassanak a globális piacokon. Európa versenyelőnye a világgazdaságban továbbra is a magas hozzáadott értéket jelentő árukban és szolgáltatásokban, az értékláncok hatékony kezelésében és a világ különféle piacaira való kijutásban rejlik. Továbbra is az innováció és a technológiai fejlődés lesz az uniós ipar versenyképességének fő forrása. Ezért további erőfeszítésekre van szükség az „Európa 2020” stratégiában kitűzött cél eléréséhez, miszerint a GDP 3 %-át kutatásra és fejlesztésre kell fordítani.

Az európai ipar termelékenységnövekedésében nagy szerep jut a digitális technológiáknak. A minden ágazatban tapasztalható átalakító erejük és egyre növekvő befolyásuk újradefiniálja a hagyományos üzleti és termelési modelleket, és potenciális új termékek és különösen

¹⁸ Ezenkívül további kezdeményezések is vannak az egyes területek szabályozásai végrehajtásának megkönnyítésére. Például jelenleg zajlik a hulladékokra vonatkozó uniós jogszabályok felülvizsgálata azzal a céllal, hogy azokat egyértelművé és könnyen érvényesíthetővé tegyék, valamint megkönnyítsék a másodlagos nyersanyagok újrahasznosítását.

szolgáltatásújítások körét eredményezi az iparban („az ipar szolgálatosodása”). A világgazdaság egészében megkezdődött a digitális átalakulás, és az iparpolitikának integrálnia kell az olyan új technológiai lehetőségeket, mint például a számítási felhő, az óriási méretű adathalmazokkal és az adatértékláncokkal kapcsolatos fejlemények, az új internetes ipari alkalmazások, az intelligens gyárak, a robotika, a 3D-nyomtatás és -tervezés.

3.1. Az innovációba és az új technológiákba való beruházások ösztönzése

A gazdasági válság kezdete óta drasztikusan csökkent az innovációra irányuló beruházások szintje, ami komoly problémát jelent az európai ipar jövőjére nézve.

A Bizottság a szakpolitikák, szabályozói és pénzügyi eszközök révén egyre jobban támogatta a tagállamokat, a régiókat és az ipart az innovációba történő beruházások előmozdítása érdekében. A **Horizont 2020 keretprogram** az ipari vezető szerepnek szentelt pillérjén keresztül csaknem 80 milliárd EUR-t tesz elérhetővé a kutatás és az innováció céljára. Ez magában foglalja a globális értékláncokat meghatározó, az erőforrás-hatékonyságot javító és a nemzetközi munkamegosztást átformáló kulcsfontosságú alaptechnológiák támogatását. A kutatási eredmények kereskedelmi hasznosításának megkönnyítése érdekében a Horizont 2020 az eddiginél piacközeli prototípusokat és demonstrációs projekteket is finanszíroz. A keretprogram egyik legfontosabb eleme a magánszférával való összefogás az ipar legfontosabb területein létrejövő köz-magán társulásokon keresztül, amitől a további magánberuházások mobilizálása remélhető.

A 2014–2020-as időszakra vonatkozó új többéves pénzügyi keret elfogadásával az európai strukturális és beruházási alapokból (esb-alapok) akár 100 milliárd EUR is lehívható lesz a tagállamok számára az innovációba történő beruházások finanszírozására az iparpolitikai prioritásokkal összhangban. A 2014–2020-as időszakban az **esb-alapokból** származó innovációs beruházásokat az „**intelligens szakosodás**” elve vezérli majd, hogy a tagállamok és a régiók a saját versenyelőnyeikre összpontosíthassák a beruházást, és egész Európát átfogó értékláncok alakulhassanak ki. Az Intelligens szakosodási stratégiák keretében a tagállamok és régiók által javasolt számos téma az iparpolitikában azonosított hat stratégiai területhez kapcsolódik, így átfogó finanszírozási csomag áll a régiók rendelkezésére.

Ahogy a tagállamok egyre inkább arra törekszenek, hogy ösztönözzék a stratégiai fontosságú ipari területeken megvalósított beruházásokat, a Bizottság **modernizálja az állami támogatások keretét a K+F+I esetében**, valamint **megreformálja a közbeszerzési szabályokat**, hogy kritikus tömeget hozzon létre a keresleti oldalon, és javítsa az erőforrások kihelyezésének hatékonyságát, a verseny és a belső piaci szabályok teljes körű figyelembevételével.

A gyorsan növekvő területek áttörést jelentő technológiáiba történő beruházás felgyorsításának szükségessége volt a fő oka annak, hogy a Bizottság úgy döntött, hogy a 2012-es iparpolitikai közleményben hat területet határoz meg, ahol a beruházást ösztönözni kell.

Ezek a stratégiai fontosságú, különböző alterületeket érintő területek az alábbiak: fejlett gyártás, kulcsfontosságú alaptechnológiák, tiszta üzemű járművek és közlekedés, bioalapú termékek, építőipar és nyersanyagok, valamint intelligens hálózatok. Az egy évvel ezelőtt létrehozott hat munkacsoport által végzett munka lehetővé tette a Bizottság számára a lehetőségek, valamint a további szakpolitikai figyelmet igénylő innovációs akadályok azonosítását. Erre a munkára alapozva a **Bizottság az alábbi prioritásokat követi majd:**

- **Fejlett gyártás:** a tudományos és innovációs társulás végrehajtása az értéknövelt gyártáson, valamint a „Fenntartható feldolgozóipar az erőforrás- és energiahatékonyság révén”, a „Jövő gyárjai”, „Fotonika és robotika” köz- és magánszféra közötti partnerség létrehozásával, javítva az európai gyártó ágazat innovációs képességét és versenyképességét. A digitális technológiák integrálása a gyártási folyamatba prioritást élvez majd a jövőbeni munka során, az ipari internet egyre növekvő jelentőségének fényében. Az óriási méretű adathalmazok („big data”) használata egyre jobban integrálódik a gyártási folyamatba¹⁹.
- **Kulcsfontosságú alaptechnológiák:** ez a munkacsoport a kulcsfontosságú alaptechnológiákkal kapcsolatos európai dimenziójú projektek meghatározásán dolgozik, amelyek számos területre kiterjednének, például az akkumulátorokra, az intelligens anyagokra, a nagy teljesítményű gyártásra és az ipari biológiai folyamatokra; megkönnyítve a kkv-k páneurópai hozzáférését a technológiai infrastruktúrához; valamint még jobban kiaknázva az Európai Beruházási Bankkal aláírt egyetértési megállapodásból adódó lehetőségeket.
- **Bioalapú termékek:** a fenntartható nyersanyagokhoz való, világpiaci árú hozzáférés biztosítása bioalapú termékek előállítása céljából. Ehhez a lépcsőzetesség elvét kell alkalmazni a biomassza használatában, és ki kell zárni annak a lehetőségét, hogy az alternatív felhasználások céljára rendelkezésre bocsátott biomasszát másra használják, ami a biomassza egyéb (pl. energetikai) célokra történő felhasználását előnyben részesítő támogatásokból vagy egyéb mechanizmusokból fakadhat²⁰.
- **Tiszta üzemű gépjárművek és hajók:** a Bizottság alternatív üzemanyag-infrastruktúrára vonatkozó javaslatának elfogadása és teljes körű megvalósítása, a környezetbarát jármű kezdeményezés és a tiszta üzemű és energiahatékony közlekedést előmozdító egyéb Horizont 2020 kezdeményezések végrehajtása, az elektromos gépkocsik globális szabványának kialakítására való törekvés és a CARS 2020 cselekvési tervben azonosított prioritások végrehajtása.
- **Fenntartható építőipar és nyersanyagok:** 25 milliárd EUR EBB-hitelkapacitás létrehozása a lakossági épületek energiahatékonyságának biztosításához, az

¹⁹ Lásd a rövidesen kiadandó, szervezeti egységek munkadokumentumot: „Advancing Manufacturing – Advancing Europe” (A gyártás előmozdítása – Európa előmozdítása).

²⁰ A lépcsőzetesség elvének leírását és értelmezését lásd:

http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/201202_commission_staff_working.pdf - a biogazdasági stratégiáról szóló bizottsági közleményt kísérő bizottsági szervezeti egységi munkadokumentum 25–26. oldalán, az 1.3.3.1. szakasz második bekezdésében, valamint <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2013-0201+0+DOC+PDF+V0//HU> – az Európai Parlamentnek a biogazdasági stratégiáról szóló bizottsági közleményre adott véleményének 6. és 7. oldalán, a 28. pontban.

újrahasznosítás hatékonyságának növeléséhez és az építési hulladékok fenntartható kezeléséhez.

- **Intelligens hálózatok és digitális infrastruktúrák:** további célkitűzések meghatározása az intelligens hálózatok összetevőinek fejlesztése, a szabványosítási megbízások felülvizsgálata és kibővítése, valamint a teljesítménymutatók kialakítása és az azokra vonatkozó iránymutatás kidolgozása terén²¹. Az ipari internethez szükséges infrastruktúra és csatlakoztató szoftverek prioritást képeznek ezek növekvő jelentőségét tekintve, és ezeknek elő kell segíteniük a nagy teljesítményű folyamatok – köztük a számítási felhő – integrálását.

A munkacsoportok által végzett munkára alapozva a Bizottság azt javasolja a tagállamok számára, hogy a regionális és iparpolitikai eszközöket kombinálva hozzanak létre intelligens szakosodási platformokat, hogy ezáltal segítsék a régiókat intelligens szakosodási programok beindításában, lehetővé téve a cégek és klaszterek közötti kapcsolatfelvételt és hozzáférést biztosítva az innovatív technológiákhoz és piaci lehetőségekhez.

Végezetül az európai ipar erősségeinek értékelése alapján a Bizottság felkutatja az ipari tevékenység azon területeit, ahol Európa a jövőben feltehetően versenyelőnyvel rendelkezik majd. A beruházási trendek nyomon követése egyre fontosabb szerepet fog játszani az európai szemeszter keretében végrehajtott értékelés során.

3.2. A termelékenység és az erőforrás-hatékonyság javítása, valamint a megfizethető termelési inputokhoz való hozzáférés megkönnyítése

Az uniós cégeknek fenntartható módon és a lehető legjobb feltételek mellett kellene hozzáférniük a létfontosságú inputokhoz, de továbbra is jelentős problémák tapasztalhatók a tőke-, energia- és nyersanyag-piacokon.

a) A finanszírozás elérhetősége

A pénzügyi piacok szabályozási reformja, egy józan monetáris politika és a Bankunió által biztosított új felügyeleti struktúra sikeresen helyreállította a pénzügyi stabilitást. De a banki hitelállomány leépítése miatt a cégek nehezebben férnek hozzá a bankhitelekhez, és ez különösen igaz a kkv-kra azokban a tagállamokban, ahol a válság különösen súlyos hatással volt.

A szakpolitikai intézkedések hozzájárulnak a különleges célt szolgáló tőke iránti kereslet enyhítéséhez. A kohéziós politika a 2014–2020-as időszakban is biztosítja a megfelelő pénzügyi eszközökön keresztül a vállalatok finanszírozását. Az új programozási időszakban azonban a hagyományos nemzeti/regionális, nemzetközi vagy tagállamközi szinten

²¹ A Bizottság a közelmúltban kiválasztott két intelligens hálózati projektet közös érdekű projektként a transeurópai energiainfrastruktúra számára.

létrehozott pénzügyi eszközök mellett az uniós szinten létrehozott pénzügyi eszközökhöz is lehetséges lesz a hozzájárulás. Idetartozik pl. a Tanács 2013. októberében megfogalmazott kérésére, kimondottan a kkv-k számára létrehozott, EU-s garanciakerettel rendelkező kockázatmegosztási eszköz. Mindez a **Bizottság és az EBB** által javasolt **kezdeményezés** eredménye, amelynek köszönhetően a tagállamok – önkéntes alapon – az esb-alapokat a kkv-knek nyújtott hiteleket fedező pénzügyi eszközök támogatására is fordíthatják. **Arra kérjük a tagállamokat, hogy nemzeti allokációikból járuljanak hozzá az európai strukturális és beruházási alapokhoz**, hogy az eszköz elérje a kritikus tömeget, és növelni tudja a kkv-k számára biztosított hiteleket.

A COSME és Horizont 2020 programok elfogadása szintén többszörösére növeli az állami szektor finanszírozási kapacitását pénzügyi közvetítőkön – például kockázati tőkealapokon és egy megfelelően működő páneurópai kockázati tőke-piacon – keresztül végzett tőkeberuházások révén. A késedelmes fizetésekről szóló irányelv²² teljes körű végrehajtása szintén javítja majd a vállalatok finanszírozási helyzetét. A közelmúlt jogszabály-módosításai egyszerűbbé teszik a kkv-k számára a finanszírozáshoz való hozzáférést. A **tőkekövetelményekről szóló rendelet** például most már korrekciós tényezőt is tartalmaz, amely csökkenti a hitelkockázathoz kapcsolódó tőkekövetelményt a kis- és középvállalkozásokhoz kihelyezett kitétségek esetében; a pénzügyi eszközök piacairól szóló átdolgozott irányelv külön kereskedési platformot hoz létre, „a gyorsan növekvő kkv-k piaca” néven; az átdolgozott átláthatósági irányelv eltörli a negyedéves pénzügyi információk közzétételére vonatkozó követelményt; az európai kockázati tőke-alapokra és az európai szociális vállalkozási alapokra vonatkozó új szabályok pedig külön uniós „útlevelet” vezetnek be az induló kkv-kba és szociális vállalkozásokba beruházó alapkezelők számára.

Ezen intézkedések ellenére a finanszírozáshoz való hozzáférés várhatóan továbbra is problematikus lesz. Bár a nagyvállalatok egyre inkább fordulnak a kötvénypiacokhoz finanszírozásért, az európai kkv-k továbbra is nagyban függenek a bankoktól, amelyek finanszírozásuk fő forrásai – sokkal nagyobb mértékben, mint a világ egyéb részein. A válság eredményeképpen az Unióban töredezett a bankhitelek belső piaca, és a járulékos kamatlábak egyes országokban aránytalanul megemelkedtek. **A belső tőkepiac, ahol a kkv-k határokon keresztül is finanszírozáshoz juthatnak, továbbra is elérendő cél marad.**

Ebben az összefüggésben tovább folytatódnak a hitelátviteli csatornák javítását és a vállalati finanszírozási források diverzifikálását célzó erőfeszítések. Haladás tapasztalható a 2012-es iparpolitikai frissítésben foglalt számos kezdeményezés esetében. Az **európai gazdaság hosszú távú finanszírozásáról szóló zöld könyvre** adott válaszok most olyan intézkedésekre vonatkozó javaslatokhoz vezetnek, amelyek célja a kkv-k finanszírozási forrásainak diverzifikálása és a hosszú távú beruházások megkönnyítése.

²² A 2011. február 16-i 2011/7/EU irányelv a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:048:0001:0010:HU:PDF>

Az egyes cégek által tapasztalt finanszírozási hiány hatásának enyhítéséhez további intézkedések szükségesek – a Bizottság folytatja a munkát az EBB-csoporttal, és támogatni fogja a tagállamok között e hiányok orvoslására létrehozott kétoldalú kezdeményezéseket.

b) Energia

Annak ellenére, hogy a hatékonyságnövekedés és az energiapiacok fokozatos megnyitása a verseny előtt csökkentette a nagykereskedelmi villamosenergia- és gázárakat, e létfontosságú energiaforrások kiskereskedelmi ára nőtt. 2008 és 2012 között az uniós kiskereskedelmi villamosenergia-árak átlagosan évi 3,5 %-kal növekedtek, a gázárak pedig 1 %-kal. Ennek eredményeképpen az uniós ipari villamosenergia-árak a Nemzetközi Energia Ügynökség adatai szerint kétszer magasabbak az egyesült államokbeli és az oroszországi áraknál, és 20%-kal meghaladják a kínai árakat²³. A gáz esetében még nagyobb az áreltérés: az uniós gáz háromszor-négyszer olyan drága az uniós ipar számára, mint az egyesült államokbeli, oroszországi és indiai versenytársak számára elérhető gáz, 12 %-kal drágább, mint Kínában, de még mindig olcsóbb, mint Japánban. Az ipari felhasználók által ténylegesen kifizetett árak azonban tagállamról tagállamra változnak.

Az energiaárakról szóló közlemény és az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum kellően dokumentált beszámolót ad az energiaárak és azok három fő összetevőjének – azaz az energiaköltség, a hálózati költségek és az adók és illetékek – alakulásáról, beleértve a RES-támogatást is. Az energiaköltségek teszik ki továbbra is a legnagyobb részt, bár egyre csökken az arányuk, és figyelemreméltó különbségek tapasztalhatók az egyes tagállamok között. A hálózati költségek, valamint az adók és illetékek az energiaár-növekedések fő okai, és egyre nagyobb arányban jelennek meg a kiskereskedelmi árban.²⁴

Az energiaárak alakulása aggodalomra ad okot az energiaintenzív iparágak versenyképessége tekintetében. Az energiaárak az összes költség jelentős részét teszik ki a papír- és nyomtatási termékek, a vegyi áruk, az üveg és kerámia, a vas és acél és nemvas-fémfeldolgozás terén, bár üzemenként, technológiánként és országonként változó arányban.

Az ipar versenyképessége és energiahatékonysága továbbra is az Unió fő célkitűzései között szerepel, amint azt az Európa 2020 stratégia is kifejti. Célkitűzéseink leginkább költséghatékony módon való elérésére különböző uniós szakpolitikák szolgálnak.

- A kínálati oldalon a Horizont 2020 közvetlenül elérhető finanszírozást biztosít az energiával és éghajlattal kapcsolatos kutatásra és innovációra, elsősorban a „biztonságos, tiszta és hatékony energiával” kapcsolatos társadalmi kihíváson és olyan ipari vezetői kezdeményezéseken keresztül, mint például a „Fenntartható feldolgozóipar az erőforrás- és energiahatékonyság révén” (SPIRE), az európai stratégiai energiatechnológiai terv (SET-terv) és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású fenntartható iparra vonatkozó program

²³ Ezek az árak nincsenek korrigálva a minőségi eltérésekre, mivel az uniós villamosáram-ellátás megbízhatóbb, és kevesebb áramkimaradás jellemzi, mint a fenti országokban.

²⁴ „Energiaárak és -költségek Európában”, COM(2014) 21 final, 2014.1.22. Az energiaköltségek és -árak alakulásáról részletes beszámolót ebben a közleményben olvashat.

(SILC II), amelyek célja az éghajlati és energiahatékonysági célok eléréséhez szükséges, áttörést jelentő technológiák alkalmazásának elősegítése.

- Egy teljes mértékben integrált belső energiapiac elérése és az energiapiaci verseny növelése lehetővé teszi az ipari és lakossági felhasználók számára, hogy alacsonyabb nagykereskedelmi áron jussanak az energiához.
- A gáz és a villamos áram, valamint a fontosabb tüzelőanyag-összetevők (mint például etilén vagy propilén) szállítására szolgáló hatékony páneurópai infrastruktúra további kiépítése segítene a szállítási költségek és az energiaintenzív ágazatokat érintő kockázatok csökkentésében. A meglévő csővezetéseket össze kell kapcsolni, különösen Dél- és Kelet-Európa irányában, hogy javítható legyen a különböző tagállamok ipara közötti szinergia mértéke, és Európa egészében nagyobb energiahatékonyság legyen elérhető.
- Fontos az adók és illetékek vagy a tagállamok által egyéb szakpolitikák végrehajtása érdekében bevezetett eszközök miatti aránytalan energiaköltség-növekedések elkerülése. Ez alapvető fontosságú a költséghatékonyság biztosításához és az uniós versenyképesség javításához.

E közlemény mellett a Bizottság elfogadott egy éghajlat- és energiapolitikai csomagot is, amelyben egészen 2030-ig meghatározza céljait²⁵. Egy kivételtől eltekintve a csomag nem jogalkotási elemekből áll, lényege, hogy az Európai Tanács és az Európai Parlament keretében folytatott megbeszélések során kialakuljon az Európai Unió éghajlatváltozás elleni küzdelemre vonatkozó álláspontja, valamint kiderüljön, hogy mindez milyen hatással van az energiapolitikára és az uniós gazdaság versenyképességére.

c) Nyersanyagok és erőforrás-hatékonyság

Az uniós ipar nagyrészt a nemzetközi piacokról származó nyersanyag-ellátástól függ²⁶, különösen a feldolgozatlan ásványi anyagok és fémek terén. Számos kihívással szembesül az elsődleges és a másodlagos nyersanyagokhoz való hozzáférés terén egyaránt, az értéklánc egészében (kitermelés, kinyerés, feldolgozás/finomítás, újrahasznosítás, helyettesítés). A Bizottság 2008 óta részt vesz a nyersanyag-stratégia kialakításában (a „nyersanyag-politikai

²⁵ „Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020–2030-as időszakra”, [COM\(2014\) 15](#) final; „Az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek az Európai Unión belüli kereskedelmi rendszere számára létrehozandó piaci stabilizációs tartalék létrehozásáról és működéséről, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslat”, [COM\(2014\) 20](#) final; „Az Európai Unióban a szénhidrogének (például palagáz) masszív hidraulikus rétegrepesztéssel való feltárásáról és kitermeléséről”, [COM\(2014\) 23](#) final; valamint „A Bizottság ajánlása a szénhidrogének (pl. palagáz) nagy volumenű hidraulikus rétegrepesztéssel történő uniós feltárására és kitermelésére vonatkozó minimumelvekről”, C(2014) 267 final, mind 2014.1.22-én jelent meg.

²⁶ Az anyagköltségek átlagosan a gyártási költségek több mint 40%-át teszik ki a VDI (a Német Mérnökök Egyesülete) szerint: „Cost Structure of the Manufacturing Sector” (A gyártó ágazat költségszerkezete). A becslések szerint az erőforrás-hatékonyság növelése révén az anyagininput-igények 2030-ra 17–24%-kal csökkenthetők. Lásd: „Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment” (A fenntartható fejlődés makrogazdasági modellezése és a gazdaság és a környezet közötti kapcsolat) (2011), GWS et al a Bizottság megbízásában:

http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macro-economic.pdf

kezdeményezés”). A Bizottság továbbá ösztönzi az erőforrások hatékony felhasználását és a körkörös üzleti és termelési modellek kialakítását.

A Bizottság nyersanyag-politikai kezdeményezésének erős külső dimenziója van, ami világszerte biztosítja a nyersanyagokhoz való tisztességes és megbízható hozzáférést, és egyenlő feltételeket teremt a nyersanyag-kereskedelem minden szereplője számára. Az EU sikeres tárgyalásokat folytatott a nyersanyagok kivitelének szabályaira vonatkozó kétoldalú és többoldalú kereskedelmi megállapodások keretében, és nyomon követte és érvényesítette a nyersanyagokat érintő kereskedelmi korlátokra vonatkozó szabályokat .

A Bizottság továbbra is felhasznál minden rendelkezésére álló eszközt – beleértve a nyersanyag-diplomácia gyakorlatának jelenleg zajló feltérképezését –, hogy fenntartható módon megőrizze a nyersanyagokhoz való hozzáférést. A Bizottság különös figyelmet szentel majd ennek a fejezetnek a jelenleg zajló és jövőbeni kereskedelmi tárgyalások során.

A Bizottság **mérlegelni fogja, hogy kidolgozzon-e egy, a nyersanyagokkal foglalkozó európai innovációs partnerségről szóló közleményt**, hogy bemutassa, miként szándékozik együttműködni az Európai Bizottság, a tagállamok, az ipar és a tudományos világ a kutatás és az innováció, a jogszabályi környezet vagy szabványosítás terén elért eredményeket célzó partnerség 2013-as stratégiai végrehajtási tervének összeállításában.

A konkrét célok között szerepel többek között 10 kísérleti projekt beindítása az elsődleges és másodlagos nyersanyagok előállítására és feldolgozására szolgáló technológiák népszerűsítésére, a kritikus fontosságú és szűkös nyersanyagok legalább három alkalmazási formájának megfelelő helyettesítő anyag keresésére, valamint kedvezőbb keretfeltételek létrehozására a nyersanyagok tekintetében Európában²⁷.

Annak érdekében, hogy megkönnyítse az átállást az ipar számára, a Bizottság 2014-ben előterjeszt egy az erőforrás-hatékonyságról és a hulladékokról szóló jogszabály-kezdeményezést. A kezdeményezés az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve végrehajtásában elért haladására épít, és meghatározza az uniós gazdasági potenciál felszabadításához szükséges legfontosabb elemeket, hogy a gazdaság hatékonyabb lehessen úgy is, hogy kevesebb erőforrást használ fel, és egy körkörös gazdaság felé halad. Magában foglalja majd a megfelelő mutatók és célok meghatározása során levont következtetéseket, valamint a hulladékokra vonatkozó uniós jogszabályok főbb célkitűzéseinek áttekintését (a hulladékokról szóló keretirányelv, a hulladéklerakókról szóló irányelv és a csomagolásról szóló irányelv felülvizsgálatról szóló rendelkezéseivel összhangban), továbbá utólagosan értékeli a hulladékáramról szóló irányelveket, beleértve az azok közötti koherencia növelésének lehetőségeit is.

²⁷ A nyersanyag-politikai kezdeményezés második pillérje tekintetében a Bizottság 2014-ben közzétesz egy jelentést a nemzeti ásványianyag-politikáról, amelyben bemutatja a tagállamok teljesítményét az engedélyek kiadása és a földhasználat tervezése, valamint a nyilvános konzultáció megindítása terén. Ennek célja, hogy az összes érintettel közösen határozzák meg az engedélyezési eljárások és a földhasználat tervezése egyes vonatkozásainak esetleges harmonizálására vonatkozó szakpolitikai lehetőségeket.

A Bizottság emellett az előzetes értékelések alapján szükség esetén intézkedéseket fogad el az ártorzulások megszüntetésére, amelyek akadályozzák az uniós cégeket abban, hogy **az alapvető ipari inputokhoz nemzetközi piaci árakon férjenek hozzá**. A Bizottság szakpolitikai semlegességet biztosít a biomasszához való, különböző célú hozzáférésben, hogy lehetővé tegye a biomassza felhasználásában a lépcsőzetesség elvének hatékony alkalmazását a természetes erőforrások hatékony és fenntartható használata érdekében. Szükség esetén olyan intézkedéseket is fontolóra vesz, amelyek globális piaci árakon teszik elérhetővé az ipar számára az olyan kulcsfontosságú inputokat, mint például a bioetanol vagy a keményítő, amelyekre a hagyományos ágazatokból, mint például a vegyipar, a papír- vagy faalapú iparágakból kialakuló, bioalapú ipari tevékenységekhez van szükség²⁸.

3.3. A képzettség korszerűsítése és az ipari változások elősegítése

A képzettség fontos szakpolitikai elem az Európa 2020 menetrendben. A Bizottság az előrejelzésen és a humántőkébe való beruházáson alapuló, átfogó stratégiát határozott meg az oktatási és képzési rendszerek fejlesztésére, amelyet uniós pénzügyi eszközökből támogat, kifejlesztett egy eszközt a képzési igények és trendek nyomon követésére, valamint kezdeményezéseket indított a tanulószereződéses gyakorlati képzésekben érintett szereplők összehozására, különös tekintettel azokra, akik a kritikus fontosságú információk és a kommunikációs technológiai szakértelem birtokában vannak, ideértve a szociális partnereket is.

A készségkereslet és -kínálat közötti eltérések és a képzéssel kapcsolatos egyéb kérdések az elkövetkező években valószínűleg továbbra is az egyik legnagyobb kihívást jelentik az uniós ipar számára, különösen ahogyan a gyártási technológiák fejlődése nyomán megnövekszik a speciális szakmai készségek és képzések iránti kereslet. Jelentős különbségek vannak a megszerzett készségek és a szakképzési rendszerek hatékonysága tekintetében az egyes tagállamok között. Ezek az eltérések – ahogyan a válság által sújtott tagállamok magas munkanélküliségi rátája is – azonnali intézkedést tesznek szükségessé: az oktatásra és a képzésre fordított beruházásokat növelni, a határokon átnyúló mobilitást pedig javítani kell. A Bizottság e célból elfogadta az EURES átfogó reformjára irányuló javaslatot, amely szorosabb együttműködést eredményez majd az EU és az EGT országainak állami foglalkoztatási szolgálatainak között, hogy sok új szolgáltatás és termék révén előmozdítsa a mobilitást, és megkönnyítse a készségkereslet és a készségkínálat összehangolását.

A tanulószereződéses gyakorlati képzések hozzájárulása az ipari versenyképesség támogatásához széles körben elismert. A készségek megszerzése és a **szakképzési** rendszerek hatékonysága terén a tagállamok között fennálló nagy különbségek korrelálnak a súlyos munkanélküliségi válsággal a válság által sújtott tagállamokban. Az olyan kezdeményezések, mint például a tanulószereződéses gyakorlati képzés európai szövetsége továbbra is támogatja

²⁸ A vegyszerekre és erdőalapú iparágakra vonatkozó részeket lásd a mellékelt szervezeti egységi munkadokumentumban.

a minőségi és hatékony tanulószerveződések kialakítását, amelyek a munkaadók és az oktatás között az EU egészében tapasztalható szoros együttműködésen alapulnak.

Mindemellett a Bizottság az „Erasmus – Ifjú vállalkozók” program egy új generációját alakítja ki, valamint az ipar és a kkv-k aktív részvételével egyéb eszközöket hoz létre, hogy **gyakornoki állásokat biztosítson más országok cégeinél**²⁹. A „Gondoljuk újra az oktatást” című közlemény³⁰ felhívja a figyelmet arra, hogy milyen fontos lenne egész Európában a készségkínálat és a munkaerő-piaci igények összehangolása – ezt most tovább erősíti és támogatja az új Erasmus+ finanszírozási program. **A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy támogassák ezeket az erőfeszítéseket.**

Jelenleg az EU népességének évente mindössze 0,3 %-a költözik másik tagállamba szakmai célokból, szemben az Amerikai Egyesült Államokban tapasztalható 2,4 %-kal. Az EU egyedülálló szerepet tölt be abban, hogy **az Erasmus+ programon keresztül az oktatási és képzési intézmények között minden szinten megkönnyíti mobilitást, legyen szó tanulószerveződéses gyakorlati képzésről, gyakornoki állásokról vagy felsőoktatásbeli csereprogramokról.** A Bizottság továbbra is ösztönzi az ipar és a kkv-k részvételét az ilyen kezdeményezésekben. A feltörekvő ágazatokban és a gazdasági tevékenység jellemezte területeken a **tudományos és innovációs társulások** segítenek az ezeken a piacokon szükséges készségek rendelkezésre bocsátásában.

Az érintetteknek minden szinten arra kell törekedniük, hogy elébe menjenek a készségek és a képzetek iránti kereslet tendenciáinak, és megfelelően kezeljék ezeket. Az iparpolitikának az is feladata, hogy elősegítse az ipar átalakulását, és megkönnyítse az ipari struktúrák korszerűsítését, hogy elkerülhetők legyenek a drasztikus és költséges szerkezetátalakítások .

Mivel a szerkezetátalakítás hatása legközvetlenebbül regionális szinten érezhető, a változások előrejelzésében és kezelésében a régióknak aktívan részt kell venniük. A sikeres „intelligens szakosodási” stratégiák mintájára a regionális szintű (infrastruktúra, képzés, kutatás és innováció) szakpolitikai kezdeményezéseknek ezért figyelembe kell venniük a küszöbön álló szerkezetátalakítás hatásait.

Annak érdekében, hogy segítse a régiókat az ipari bázis modernizálásában az erőforrások termelékenyebb ágazatokban történő átvezetése révén és a lehetséges szociális hatások minimális szintre csökkentésével, **a Bizottság egy átfogó megközelítésre tesz majd javaslatot az ipari változások regionális szinten történő előrejelzése és megkönnyítése témájában.**

Végezetül a Bizottság 2014 elején közleményt fog kiadni a zöld gazdaságban történő munkahelyteremtésről, hogy az erőfeszítéseket a munkahelyteremtő képességgel rendelkező

²⁹ Lásd: A szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslat, COM(2013) 857 final, 2013.12.4.

³⁰ „Gondoljuk újra az oktatást: beruházás a készségekbe a jobb társadalmi-gazdasági eredmények érdekében”, COM(2012) 669 végleges, 2012. november 20.

kulcsfontosságú gazdasági ágazatokra és az ehhez kapcsolódóan megjelenő új készségek fejlesztésére összpontosítsa³¹.

4. A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÉS A VÁLLALKOZÓI KÉSZSÉG

Az EU iparpolitikája hagyományosan nagy figyelmet szentelt a kkv-knak, amelyek a szakpolitikai megközelítésünkben fontos helyet töltenek be. 2013 végéig a versenyképességi és innovációs keretprogram (CIP) a pénzügyi intézeteket körülbelül 30 milliárd EUR új finanszírozás nyújtásában támogatta több mint 315 000 kkv számára, és körülbelül 380 000 munkahelyet teremtett vagy tartott fenn közvetlenül. Ugyanebben az időszakban a strukturális alapok mintegy 70 milliárd EUR-t bocsátottak rendelkezésre a vállalatok, kivált a kkv-k támogatására. Ebből csaknem 200 000 projekt finanszírozására futotta, amelyek mindegyike több kkv-t támogatott, ezek közül 78 000 vállalkozás akkor indult, és a támogatásnak köszönhetően 268 000 állandó munkahely jött létre (és ennél sokkal több maradt meg).

A szabályozói és igazgatási költségek a kkv-kat tízszer nagyobb arányban terhelhetik, mint a nagyobb vállalatokat. A Bizottság szisztematikusan támogatta az egyszerűsítést a kkv-k számára a mikrovállalkozások számára mentességek nyújtásával, valamint a „gondolkozz először kicsiben” elv alkalmazásával. A kkv-k keretfeltételei jelentősen javultak a kisvállalkozói intézkedéscsomag öt évvel ezelőtti elfogadása óta. A vállalkozás indításának átlagos ideje és költségei azóta csökkentek (kilencről öt napra, és 463 EUR-ról 372 EUR-ra). Azonban a kereskedelmi tevékenység megkezdéséhez szükséges összes engedély beszerzése egyes tagállamokban továbbra is nagyon időigényes .

A 2014–2020-as időszakra vonatkozó új pénzügyi tervek új, hatékonyabb eszközöket biztosítanak a vállalkozások és a kkv-k támogatására. Most először tartalmaznak egy kifejezetten a kkv-k számára készült programot is (COSME). Ennek költségvetése 2,3 milliárd EUR, amely hozzáadódik az egyéb uniós szakpolitikák hozzájárulásaihoz. Az új kohéziós politika különös figyelmet szentel a kkv-k versenyképességének. Egy külön erre a célra szánt eszköz, a Horizont 2020 finanszírozást kínál a korai szakaszban a kkv-k által végzett, magas kockázati szintet jelentő kutatáshoz és fejlesztéshez. Mindemellett az új vidékfejlesztési politika szintén támogatja a vidéki térségekben induló vállalkozásokat, és törekszik a vidéki kkv-k versenyképességének javítására³².

E pénzügyi támogatáson túlmenően a kockázatfinanszírozási célú állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások is kifejezetten érzékenyek a kkv-k tevékenységfinanszírozási problémáira.

³¹ A változások és szerkezetátalakítások előzetes jelzésének munkaügyi és társadalmi hatásait a 2013. december 13-i bizottsági közlemény (COM/2013) 882 final) mutatta be.

³² A „kék növekedésben” rejlő lehetőségekről részletesebben a „Kék növekedés – a fenntartható tengergazdálkodási és tengergazdasági növekedés lehetőségei” c. bizottsági közleményben (COM(2012) 494 final, 2012.9.13.) lehet olvasni.

Azonban a teljes potenciáljuk megvalósításához a **kkv-knak le kell küzdeniük a növekedésüket korlátozó tényezőket**. Az átlagos kkv Európában kisebb, mint az Egyesült Államokban. A kkv-k méretét tekintve az EU-n belül is vannak különbségek. Egy átlagos kkv Németországban 7,6 munkavállalóval rendelkezik, szemben a spanyolországi 3,6-tal és az olaszországi 3,2-vel. Ez jelentős következményekkel jár: minél kisebb a vállalat, annál nehezebb számára az innovációba beruházni, exportálni vagy integrálódni a globális értékláncba, így sérül a versenyképessége.

A **klaszterek** lehetőséget kínálnak a kedvező innovációs környezet megteremtésére az egymást kölcsönösen támogató kkv-k csoportjainak, és ezt a lehetőséget jobban ki kell használni a növekedés elősegítéséhez. A Bizottság elősegíti a kkv-k tömörülését azzal a szándékkal, hogy világszínvonalú klasztereket hozzanak létre, amelyek a kiválóságra és az egész Európát átfogó értékláncok felépítésére törekszenek. Ebben nem csupán az egyes ipari ágazatokra kell összpontosítani, hanem az ágazatok közötti és határokon átívelő együttműködés és innováció elősegítésére is.

Az értéknövelt láncokat – a nyersanyag beszerzésétől kezdve, az üzleti szolgáltatásokig és a terjesztésig –, valamint a kutatási, képzési és oktatási központokkal kialakított kapcsolatokat hatékonyabban kell integrálni. A klaszterek által lehetővé tett értéklánc-innovációs demonstrációs projekteket az intelligens szakosodási stratégiák végrehajtását támogató „Horizont 2020” keretprogram is finanszírozni fogja. A vállalkozói készségek és magatartásformák kialakulásának támogatása és a magánszemélyektől származó új ötletek kereskedelmi hasznosításának megkönnyítése érdekében a Bizottság megerősíti továbbá a vállalkozói cselekvési tervet.

A frissített kisvállalkozói intézkedéscsomag (SBA) még több szinergiát alakíthat ki az európai szemeszter keretében zajló reformfolyamattal, segítve a kkv-kat a növekedésben és a munkahelyteremtésben. A Bizottság intézkedéseket vesz fontolóra, és adott esetben új jogi eszközöket javasol annak biztosítására, hogy bármely tagállamban legfeljebb 100 EUR költséggel három napon belül vállalkozást lehessen indítani. Azt a kérdést is meg fogja vizsgálni, hogy előírja-e, hogy a szükséges engedélyek beszerzésének egy hónapon belül lehetségesnek kell lennie. A Bizottság olyan intézkedéseket tanulmányoz, amelyekkel lerövidítheti a bírósági eljárásokat a vállalatokkal szembeni követelésbehajtás esetén; költséghatékony adósság-átütemezési eljárást tenne elérhetővé számukra annak érdekében, hogy ki tudjanak lábalni a pénzügyi nehézségekből és elkerülhessék a fizetésektelenséget, a becsületes vállalkozók még egy esélyt kapjanak, és egyszerűbb legyen az üzleti tevékenység átruházása. A Bizottság határozattan kéri a tagállamokat, hogy vezessenek be egy kkv-vizsgálatot vagy azzal egyenértékű rendszert a döntéshozatali folyamatukban, hogy csökkentsék az adminisztratív terheket³³.

³³ Ezeket a javaslatokat koordinálni fogják és egyéb olyan előkészületben lévő intézkedések kiegészítésére fogják használni, amelyek az igazságszolgáltatás területén a határon túli követelésbehajtásokat hivatottak megkönnyíteni. Szintén ezen a területen, és a 2012-es közlemény („Az üzleti kudarc és a fizetésektelenség új

Végezetül a Bizottság további lehetőségeket vizsgál a kkv-k határokon átnyúló szinergiái létrehozásának elősegítésére, a kkv-k rugalmas és a csak enyhén szabályozott keretrendszerének megtartása mellett. Az üzleti hálózatok érdekes üzleti lehetőséget jelentenek, különösen a határokon átívelő együttműködés esetén. A vállalaton belüli nagyobb mértékű szakosodás révén az üzleti hálózatok fontos tényezők lehetnek az innovációhoz való hozzájárulásban is. A Bizottság megvizsgálja, hogy milyen mértékben – például gyakorlati iránymutatások formájában – lehetne javasolni bizonyos célzott intézkedéseket (például szabványok kiadása, terminológia vagy címkézés), amelyek elősegítenék az üzleti hálózatok kialakulását.

5. AZ UNIÓS CÉGEK NEMZETKÖZI NYITÁSA

Az EU exportja és kereskedelmi többlete jelentős szerepet játszott a válság hatásának mérséklésében. Mivel a becslések szerint 2015-re a globális növekedés 90%-a a tengeren túlról érkezik, a harmadik országok piacaira való kijutás továbbra is kulcsfontosságú lesz Európa versenyképességében. Az EU ipara nagyrészt versenyképes maradt a nemzetközi piacokon, azonban a folyamatos erőteljes exportteljesítményt nem lehet magától értetődőnek tekinteni. Az európai cégeknek innovatívnak kell maradniuk, és integrálódniuk kell a világ egészére kiterjedő értékláncok hálózatába. A világgazdaságba való integrálódásnak együtt kell járnia a nyitott és tisztességes piacok támogatásával a világ minden részén.

A kereskedelmi politika az Unió nemzetköziesítési programjának központi része, nem csupán a piacok megnyitása, hanem az uniós érdekek védelme és a harmadik piacokon az egyenlő feltételek biztosítása érdekében is. Az EU továbbra is fontos szerepet vállal a WTO keretében a szabad kereskedelem előmozdításában, amint azt a nemrég a kereskedelem megkönnyítése céljából elfogadott megállapodás is tükrözi. Mindemellett az EU a szabadkereskedelmi megállapodások révén, amelyek jelenleg a piacra jutás javításának legfontosabb eszközei, példátlan kétoldalú kereskedelmi és beruházási menetrendet követ. Az érvényben lévő szabadkereskedelmi megállapodások teljesítésével potenciálisan 2 %-kal (250 milliárd EUR) nőhet az Unió GDP-je. A Bizottság javaslatot tett a piacvédelmi eszközök módosítására is, és felkéri a Tanácsot és a Parlamentet, hogy gyorsan jussanak megállapodásra a piacvédelmi rendszer megerősítésére és a kapcsolódó költségek csökkentésére vonatkozóan, hogy ez az eszköz még hatékonyabb lehessen a tisztességes verseny érvényesítésében.

5.1. Piacra jutás

A közös külpolitika vívmányait követve a „Misszió a növekedésért” látogatások és a piaci hozzáférési stratégia beindítása során az Uniónak erőfeszítéseket kell tennie a gazdasági diplomácia terén a tagállamok közötti szolidaritás alapján, és határozottabb hangon kell

megközelítése”) nyomon követése keretében új minimumkövetelmények kerülnek bevezetésre, amelyek lehetővé teszik a pénzügyi nehézségbe jutott vállalatok számára az adósságaik hatékony átütemezését és a fizetéseiket elkerülését.

tárgyalnia a gazdasági partnerekkel a külföldi európai beruházások és érdekeltségek védelme érdekében. A versenyfeltételek nem azonosak az összes piacon, és a kulcsfontosságú fejlődő piacokon tisztességtelen feltételeket szabnak az európai vállalatok számára.

Az európai közbeszerzési ágazat a világ legnyitottabb ilyen rendszere, az uniós cégek mégis nehézségekkel szembesülnek, amikor külföldön kívánnak közbeszerzési eljárásban részt venni. A közelmúltban megkötött szabadkereskedelmi megállapodásokban az EU szép eredményeket ért el a közbeszerzési piacok megnyílása terén. Például a Kanadával folytatott kétoldalú tárgyalások jelentős előrelépést hoztak a szövetségénél alacsonyabb szintű közbeszerzési piacok megnyitásával. Hasonló eredményeket szeretnénk elérni más kétoldalú tárgyalások során, nevezetesen az Egyesült Államokkal és Japánnal.

Ezen túlmenően a Bizottság egy új eszközre tett javaslatot, amely – ha a tagállamok és az Európai Parlament jóváhagyja – lehetővé teszi majd az EU számára, hogy megküzdjön a nemzetközi közbeszerzési piacokon tapasztalható egyenlőtlenségekkel³⁴. Ezzel az eljárással a tagállamok ajánlatkérői nagy értékű szerződések esetén képesek lesznek kizárni azokat a pályázókat, amelyek olyan nem uniós országból származó árukat vagy szolgáltatásokat használnak, amely országban a közbeszerzési piacok igen erősen védettek. Ez jó példa arra, hogyan járhat a kölcsönösség pozitív eredménnyel az Unió számára nemzetközi viszonylatban.

A szolgáltatások körülbelül az európai gyártási exportban a hozzáadott érték mintegy 40 %-át képviselik. Az ilyen exportok által teremtett munkahelyek körülbelül egyharmada olyan vállalatoknál található, amelyek az áruk exportőrei számára kiegészítő szolgáltatásokat biztosítanak. Ennélfogva a hatékonyabb és olcsóbb szolgáltatások fontos változói az ipari versenyképességi egyenletnek. Az uniós cégek globális értékláncokba való integráltságának javításával egyszerűbb lesz a hozzáférés a magas minőségű szolgáltatásokhoz, és javul az uniós áruk és szolgáltatások kivitelének versenyképessége.

A kkv-k nemzetköziesítésének növelésére irányuló erőfeszítések különösen fontosak. Az Unióban jellemzően az exportáló cégek felső 10%-a valósítja meg az exportmennyiség 70-80%-át, és a Bizottság arra fog törekedni, hogy ne csupán az export volumenét, de az exportáló cégek számát is növelje, hogy megkönnyítse az uniós cégek integrálódását a globális értékláncokba.

A piacokhoz való hozzáférés javítása a kereskedelempolitikai eszközök olyan kombinációjának használatát követeli meg, amely a vállalataink által a harmadik országokba való kivitel vagy az ott megvalósított beruházások során tapasztalt konkrét problémákat kezeli. A piaci hozzáférési stratégia kulcsfontosságú szerepet játszik e kihívásoknak a Bizottság, a tagállamok és az üzleti szereplők általi közös kezelésében. A különböző

³⁴ A harmadik országbeli áruknak és szolgáltatásoknak az Unió belső közbeszerzési piacához való hozzáféréséről, valamint az uniós áruk és szolgáltatások harmadik országbeli közbeszerzési piacokhoz való hozzáféréséről szóló tárgyalásokat támogató eljárásokról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat, COM(2012) 124 final, 2012.3.12.

érintettek közötti együttműködés megerősítése növeli a hatékonyságot és a sikert e korlátok ledöntése terén.

A világ piacaira való kijutás elősegítése érdekében a Bizottság:

- *folytatja a szabadkereskedelmi megállapodások megkötésére irányuló tárgyalási stratégiáit az olyan kulcsfontosságú kétoldalú kereskedelmi partnerekkel, mint az USA, Kanada, Japán és India, hogy javítsa az európai ipar hozzáférését ezek piacaihoz, valamint figyelemmel kíséri a hatályos szabadkereskedelmi megállapodások állapotát a rendszeres nyomon követés, értékelés és végrehajtás keretében.*
- *továbbra is mély és átfogó szabadkereskedelmi megállapodások kötését célzó tárgyalásokat folytat, valamint megállapodásokat köt akkreditálásra és ipari termékek elfogadására vonatkozóan az EU és a Földközi-tenger déli medencéjének államai, valamint a keleti partnerség országai között.*
- *tovább folytatja munkáját a Kereskedelmi Világszervezeten (WTO) belül, hogy megakadályozza, hogy harmadik országok kereskedelmi korlátokat hozzanak létre, beleértve szükség esetén a jogviták rendezésében való részvételt is.*
- *megerősíti a „Misszió a növekedésért” látogatásokat és kihasználja az Enterprise Europe Network (vállalkozások európai hálózata) szolgáltatásait arra, hogy elősegítse a kkv-k nemzetköziesítését és támogassa a „Misszió a növekedésért” látogatások szervezését és nyomon követő intézkedéseit.*
- *kkv-párbeszédeket folytat, és elősegíti az együttműködést nemzetközi partnereinkkel – kétoldalú módon az Egyesült Államokkal, Kínával, Oroszországgal és Brazíliával, illetve többoldalú kapcsolat keretében a keleti partnerség országaival, az EU-MED ipari együttműködés keretében, a tagjelölt és az AKCS-országokkal.*
- *folytatja a piacrajutási stratégia végrehajtását, amely az európai vállalatok által tapasztalt konkrét problémák kezelésére szolgáló eszköz, külön figyelmet szentelve a kkv-knak, hiszen azok boldogulnak legkevésbé a harmadik országok kereskedelmi korlátai jelentette nehézségekkel.*

5.2. Szabványosítás, szabályozási együttműködés és szellemi tulajdon-jogok

A Bizottság továbbra is támogatja a **nemzetközi szabványokat és szabályozási együttműködést**, az EU de facto „meghatározó” pozíciójára építve, és vezető szerepet játszva a nemzetközi szabványosítási rendszer megerősítésében. A más országokkal folytatott

szabályozói együttműködés továbbra is prioritásként szerepel, különös tekintettel az Egyesült Államokkal és Japánnal jelenleg zajló kétoldalú tárgyalásokra, ahol elsősorban a kereskedelem és a beruházások „határon túli” akadályai vannak napirenden. Az átláthatóság és a szabályozási konvergencia szintjének növelése jelentősen javítani fogja a tengeren túli lehetőségeket az uniós vállalatok számára, és hozzájárul a piacra jutás költségeinek csökkentéséhez.

Egy olyan világban, ahol a versenyelőnyt gyakran az első lépés megtétele és a márkából fakadó előnyt biztosítja egyre fontosabb az uniós vállalatok számára, hogy megvédjék iparjogvédelmi jogukat minden érintett piacon, különösen a kreatív ágazatokban, ahol a hamisítás komoly problémát jelent. A vállalkozásoknak nyújtott támogatás bővítése érdekében a Bizottság már kiterjesztette az iparjogvédelmi jogok segítségnyújtó hálózatát az ASEAN-ra és a MERCOSUR-ra, hogy szélesebb földrajzi területen kínálja szolgáltatásait, és az ilyen támogató szolgáltatások további földrajzi bővítését fontolgatja.

6. KÖVETKEZTETÉSEK

Európának sürgősen meg kell erősítenie a **válságot követő fenntartható növekedés és modernizáció alapját**. Ehhez egyértelmű jelét kell adnia annak, hogy elkötelezett az újraiparosítás, Európa ipari bázisának modernizálása és az uniós ipar versenyképes környezetének megteremtése iránt.

Az Európa jövőjét érintő kihívások fontossága miatt a kérdésnek figyelmet kell szentelni, és azzal a legmagasabb politikai szinten, az Európai Tanács szintjén kell foglalkozni. Ez létfontosságú az Unió rendelkezésére álló összes eszköz koherenciája és megfelelő prioritási sorrendje érdekében. Egy ipari stratégia nem valósítható meg a gyakorlatban különálló szakpolitikaként, mivel számos interakciót és átfedést tartalmaz számos egyéb szakpolitikai területtel.

Következésképpen a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy ismerjék el az ipar központi jelentőségét az európai versenyképesség és fenntartható európai növekedés előmozdításában, valamint azt, hogy a versenyképesség következetes figyelembevétele minden szakpolitikai területen szükséges.

Ezért a Bizottság úgy véli, hogy az alábbi prioritásokat kell követni az európai ipar versenyképességének támogatása érdekében:

- *Tekintettel arra, hogy az ipari versenyképesség mennyire meghatározó az Unió általános versenyképességi teljesítményére nézve, fokozottabban érvényesíteni kell az ipar versenyképességének megőrzésével kapcsolatos szempontokat más szakpolitikai területeken is, hogy az egész uniós gazdaság versenyképessége fenntartható legyen. Különös figyelmet kell fordítani például az üzleti szolgáltatások termelékenységének növelésére az ipari versenyképesség és általánosságban az uniós gazdaság versenyképességének javítása érdekében.*

- *A belső piac potenciálját maximális szintre kell növelni a szükséges infrastruktúrák kialakításával, stabil, egyszerűsített és előre látható, a vállalkozás és az innováció számára kedvező szabályozási keret biztosításával, a tőkepiacok integrálásával, a képzési lehetőségek és az állampolgárok mobilitásának javításával, valamint a belső piac olyan szolgáltatásokkal történő kiegészítésével, amelyek jelentősen hozzájárulnak az ipari versenyképességhez.*
- *A regionális fejlesztés eszközeit nemzeti és uniós eszközökkel kell kombinálni, az innováció, a készségek és a vállalkozó kedv támogatása, az ipari változások előidézése és az uniós gazdaság fellendítése érdekében.*
- *A beruházások ösztönzéséhez a vállalkozásoknak hozzá kell férniük a kritikus inputokhoz, különösen az energiához és a nyersanyagokhoz, még hozzá a nemzetközi költségviszonyokat tükröző, elérhető áron. A különböző célokat szolgáló szakpolitikai eszközök megtervezése és végrehajtása sem uniós, sem nemzeti szinten nem okozhat olyan ártorzulást, amely aránytalanul magasabb relatív árakat eredményezne ezen inputok esetében. Belső piaci és nemzetközi szintű intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az említett inputokkal való ellátottság megfelelő szintű legyen, javuljon az energia- és erőforrás-hatékonyság, és csökkenjen a hulladékmennyiség.*
- *Mindent meg kell tenni az uniós cégek globális értékláncokba történő integrálásának megkönnyítésére, hogy javuljon a versenyképességük, és kedvezőbb versenyfeltételekkel jussanak ki a globális piacokra.*
- *Az uniós gazdaság felélénkítésére vonatkozó cél elérése érdekében támogatni kell az újraiparosítási erőfeszítéseket és a Bizottság azon törekvését, hogy az ipar GDP-hez való hozzájárulása 2020-ra 20 %-ra nőjön.*